СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 109. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 5-го червня 1945. No. 109. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, June 5, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАЯВУ СОВЄТІВ У СПРАВІ ВЕТА ВІДСИЛАЮТЬ ЩЕРАЗ ДО ТРЬОХ ПОТУГ

У пятницю 1. червня Москва прислала своїй делегації на конференції у Сан Франсиско вияснення в справі вета у Раді Забеспеки в пропонованім міжнароднім чартері. Москва станула на становищі, що кожна із пять великих потуг, які матимуть своїх представників у Раді Забеспеки, може заложити спротив („вето") проти дискутування і вирішування таких міжнародних спорів, які дотикають заступлену в раді потугу. Всі інші великі потуги, а між ними й Злучені Держави, стоять на цьому становищі, що Рада Забеспеки може приймати й обговорювати кожну спірну справу, а лише проти виконання рішення може заложити своє вето така велика держава, проти якої рішення є звернене.

Зогляду, що таке становище Росії грозить розбиттям конференції, представники 5 великих потуг, зійшлися на нараду і вирішили віднестися до Трьох Потуг, тобто до Вашингтону, Лондону й Москви із предложенням взяти становище Совєтів ще раз під увагу. Таку думку одобрив предсідник совєтської делеґації Андрій Громико, отже ще є надія, що щось можна зробити, щоб конференції не розбивати.

Совєти відкликали одного делеґата

У начерку правила, коли вето може бути заложене якоюсь великою потугою, брав участь совєтський делеґат на конференції А. А. Соболев. Він разом із делеґатами Злучених Держав станув на становищі, що Рада Забеспеки повинна допустити до дискусії і до вирішення різні спори між державами, як це вже було вирішено в Ялті на Кримі. Після появи нового толкування постанови Кримської конференції, що наспіло з Москви, Москва відкликала Соболева домів. Тепер совєтська делеґація має лише 9 представників на конференції.

Держави проти совєтського толкування вета.

Майже всі немосковські делеґати на конференції змісця змінили своє становище в справі вета. Досі делеґати малих і середньої величини держав були наставлені проти всіх пятьох держав, які присвоїли собі право вета. Тепер, коли наспіла заява Совєтів, як треба розуміти рішення в Ялті, делеґати стали в опозиції до самої лише Совєтської Росії.

СЕМА ПОЗИЧКА ВІД ПРИВАТНИХ ОДИНИЦЬ ДОСЯГНУЛА ПОЛОВИНИ.

У неділю 4. червня звіти з департаменту скарбу у Вашингтоні здомляли, що приватні одиниці розкупили вже 48% бондів Семої Воєнної Позички. Цифрами показується це так: Ціла позичка має принести 14 біліонів, половина, призначена на приватні одиниці виносить 7 біліонів, а 48% з оцієї суми значать $3,393,000,000. — Тому, що звіти надходять кожного дня, треба надіятися, що половина позички, призначена для приватних одиниць, вже розкуплена.

ЧАСТИНА ПЕРШОЇ АРМІЇ ВЖЕ ПРИБУЛА ДОМІВ.

У першу річницю наїзду на Европу Перша Американська Армія повернулася частинно домів. До нюйорської пристані прибуло 10,000 вояків під проводом різних командантів, а її головні команданти, тобто ґен. Карл А. Спац і ґен. Омар Н. Бредлі, приїхали окремо літаками. Між прибувшими вояками є такі, які будуть цілковито відпущені з військової служби; є такі, що дістануть одномісячну відпустку, а потім поїдуть на війну проти Японії, а є теж і воєнні полонені, звільнені з німецьких таборів. Прибувші розповідають про колізію транспортових кораблів із ледовими горами та про ушкодження деяких кораблів, одначе твердять, що ніхто не втратив життя при зударенню.

АМЕРИКАНСЬКА АМБАСАДА ЗАХИСТОМ ДЛЯ БОЛГАРСЬКОГО ПРОВІДНИКА.

Департамент стейту у Вашингтоні виявив, що американська амбасада в Софії, столиці Болгарії, дала захист провідникови болгарських хліборобів Дімітрієву, якого намагалася схопити теперішня болгарська влада, настановлена Совєтами. Американський посол Майнард Б. Барнес згодився видати Дімітрієва болгарській владі лише під умовою, що йому влада забеспечить життя.

Федеральна комунікаційна комісія, яка прислухується заграничним радіо-звідомленням, переловила вісти з Болгарії, в яких сказано, що в болгарських школах заборонено науку релігії і клясичних мов, тому, щоб „викорінити різні реакційні ідеольоґії, як фашистівську, велико-болгарську й інші". Натомісць заведено в болгарських школах обовязкову науку російської мови, як сказано в оповістці.

Дейвис вернувся з Лондону до Вашингтону

Джозеф Е. Дейвис, котрого президент Труман вислав до Лондону водночас, коли вислав Ґерія Л. Гопкінса до Москви, приїхав уже до Вашингтону. Він відбув конференції з анґлійським премієром Винстоном Чорчилем і іншими британськими державниками. Хоч Дейвис не виявив, в якій цілі він їздив до Лондону, то в пресі появилися здогади, що його місія, як і місія Гопкінса, злучена із пропонованим зїздом президента Трумана з премієром Чорчилем і маршалом Сталіном.

Звісний вашингтонський колюмніст Дру Пірсон у своїх коментарах по радіо заявив, що оба висланники президента Трумана мали добитися зїзду представників Трьох Потуг вже на закінчення конференції у Сан Франсиско.

ҐЕН. АЙЗЕНГАВЕР ПРИЇЗДИТЬ ДОМІВ

Начальний командант аліянтських армій на західнім фронті в Европі, ґен. Двайт Д. Айзенгавер, приїде до Злучених Держав дня 18. червня, як це оприлюднює секретаріят війни. Він поїде наперед до Вашингтону, а наступного дня відбуде святочний вїзд до Ню Йорку. Тут роблять уже великі приготування для його прийняття.

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Комісія Заграничних Справ в палаті репрезентантів поробила пляни поділити комісію на підкомісії і доручити кожному членови студіювати одну проблему світової політики в якійсь закутині земного ґльобу. Цю постанову толкують так, що конґресмени, які належать до цеї комісії, приготовляються до законодавства, яке буде відноситися до ґльобальної політики. Підкомісії будуть стояти у порозумінню із із секретаріятом стейту і в той спосіб уряд буде співпрацювати тісно із представниками народу.

ЗАГОСТРЕННЯ ВІДНОСИН В АРҐЕНТИНІ

З Буенос Айрес в Арґентині наспіли до Злучених Держав вісти, що тамошній уряд наложив строгу цензуру на всі інформації, які виходять заграницю про внутрішнє положення в Арґентині. Арґентинький уряд дуже обмежив ввободу громадян всупереч обіцянкам на Між-Американській Конференції, що там настане повна свобода.

Папа бачить небеспеку нової тиранії в Европі

Папа Пій заявив у своїй промові до Колеґії Кардиналів, виголошеної знагоди дня Св. Евгена, свого іменника, що повоєнній Европі загрожують маси людей, позбавлених маєтку, ілюзій і надії, які готові побільшити ряди революції, що їх підплачує тиранія, не менше деспотична від тих, що їх недавно повалено. Він заповідав, що німецький народ незадовго повстане до нової гідності й нового життя після того, як німці очистять себе з націзму, а винуваті спокутують свої злочини.

Папа описував важкі терпіння католицької церкви під нацистичним режімом. Він говорив: „У першому ряді (тих, що терпіли), так щодо числа, як і щодо мук, находяться польські священики. Від 1940. до 1945. року 2,800 священиків і монахів було увязнених у таборі в Дахаві; у квітні цього року з них осталося 816".

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ЗБИРАЄТЬСЯ КОЛЬОНІЗУВАТИ НІМЕЧЧИНУ

Контрольоване Росією люблинське радіо заповідає, що польський уряд у Варшаві збирається переносити масово німців зо східної Німеччини, окупованої Польщею, та кольонізувати її зате поляками. Люблинське радіо остерігає німців, що всі німці будуть мусіли вибратися з провінцій, окупованих Польщею. Виїмок становити будуть німці, оставлені там для ведення відбудови краю.

Люблинський уряд збирається перенести в ново окуповані провінції Німеччини півсьма міліона поляків. З того числа міліон буде поселений у північних та північно-східних округах, міліон на Шлеську, 4 міліони в містах і селах Горішнього Шлеську.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПАПСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА З МАРШАЛОМ ТІТОМ

Югославська Телеграфічна Агенція подала, що маршал Тіто приняв монсіньора Джюсепа Марконе, папського делеґата, та мав з ним коротку, але сердечну розмову.

НІМЦІ ВІДДАЮТЬ ЧЕСТЬ ЖЕРТВАМ НАЦІЗМУ

Коло тисячка німців узяла в Кельні участь у поминальнім богослуженню по 7 німецьких політичних бранцях, що їх найшли американські війська неживими або помираючими в недалекому від Кельну концентраційному таборі. Як два американські вояки зложили на спільнім гробі вінок, приявні заспівали пісню, що була популярна в концентраційнім таборі. На гробі поміщено напис: „Тут спочиває сім жертв Ґестапа. Це діялося підчас наймерзеннішого періоду історії німецького народу".

НОВІ АМЕРИКАНСЬКІ ГРОМАДЯНИ!—Многі американські вояки виїхали до Европи самі, себто нежонаті. Можна сказати, що таких була подавляюча більшість. Та тепер чимале число вертає з „додатком", себто з жінкою і дитиною. На образку бачимо до 60 таких молодих жінок, головно анґлійок, що одружились за морем з американськими хлопцями. Вони вже в Америці. Знимка знята, як висіли з корабля.

АМЕРИКАНЦІ ПРИСКОРЮЮТЬ ПОСТУП НА ОКІНАВІ

Сема Дивізія Піхоти зробила на південній частині острова Окінави наглий поворот кругом та, зробивши поступ на дві милі, відрізала південно-східний півостров Чинен від решти острова. 184. Полк Піхоти пробився через шийку півострова майже до самого міста Шішії, що лежить на східнім побережжю острова. Місто Шішікі заняли війська, що вийшли зпід недалекої Тоями.

У середині острова 96. Дивізія заняла Камізато, а Перша Дивізія Маринарів посунулася з Карари на 200 ярдів.

Американські війська находяться тепер півшеста милі від найдалі на полудне вивуненого кінця острова Окінави.

ВЕЛИКІ ПОВІТРЯНІ БОЇ НАД ЯПОНІЄЮ.

Через два дні за рядом літаки з літаковозів Третьої Фльоти били по летнищах і інших цілях на японськім острові Кюшу. Підчас рейду прийшлося їм зводити бої з японськими літаками, висланими проти них. У тих боях збито японцям 6 літаків в повітрі, а три знищено на землі.

Японські себегубні літаки, здається з летничих піль, атакованих американцями, атакували американські кораблі при березі Окінави; американці збили 26 з них.

АДМІРАЛ ВИСМІВУЄ ОСТАНКИ ЯПОНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Американський адмірал Голсі, перебираючи назад команду над Третьою Фльотою, кинув визов японській фльоті вийти з укриття та змірятися з американською. Він заповів, що він піде шукати японської фльоти, деб вона не була, та її знищить. Він казав, що з тої фльоти лишилися тільки останки та що нині американські кораблі можуть беспечно пливати по всему Пацифіку з виїмком Нутрішнього Моря Японії та Японського Моря.

ВАЖКІ БОЇ НА ФИЛИПИНАХ.

З филипинських островів Люсону й Мінданао доносять про важкі бої з останками японських військ.

Ворожі оборонні лінії коло Давао на острові Мінданао вже розбиті й японці з них відступають.

БОМБАРДУЮТЬ ЯПОНЦІВ ПРОПАҐАНДОЮ.

Американські літаки скинули на краї під японською окупацією сотки тисяч летючок, в котрих взивається японських вояків складати зброю, а японське цивільне населення перестати піддержувати японські збройні сили в безпльдній боротьбі. Американська команда видно рішилася повести проти Японії пропаґандову війну. Одночасно бомбардують японців американські радія.

КИТАЙЦІ ДАЛІ ЗВІЛЬНЯЮТЬ КРАЙ ВІД ЯПОНЦІВ.

Китайські війська звільнили з японських військ вузлове місто Цінконґ, що лежить 53 милі на південний захід від Лючова. Місто було 7 місяців під ворожою окупацією.

У провінції Гунан китайці находяться півосьма милі від Паокінґу. Одначе японці ще далі роблять поступи в напрямі Сіянсіянгу.

НАРАДИ АЛІЯНТСЬКОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ В БЕРЛІНІ.

У неділю почалися в Берліні перші збори так званої контрольної комісії, що займеться питаннями окупації Німеччини. Комісія складається з представників чотирьох потуг. Америку представляє ґенерал Айзенговер, британців маршал Монтґомері, Совєтський Союз Маршал Жуков, а Францію здається ґенерал Жан де Лятр.

ГОСТРА ЗАЯВА ДЕ ҐОЛА ЩОДО СИРІЇ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ПРОТИ БРИТАНІЇ.

Ґенерал Де Ґол додав до пекучого питання Сирії й Лебанону ще більше оливи, видаючи до преси остру заяву, змірену проти Британії. Говорив він, що британський уряд та його аґенти в державах Левانту розбурхували невдоволення населення проти Франції. Він запевняв, що французький народ стоїть за його політику в Сирії, знаючи, що він хоче обороняти інтереси й гідність Франції та здобути для них пошанівок, на випадок потреби, силою. Ґенерал казав, що він видав своїм військам приказ перестати стріляти ще в середу, себто перед одержанням ноти премієра Чорчила. Він пропонував конференцію чотирьох потуг для розгляду справи „міждержавного" арабського питання.

Премієр Лебанону й президент сирійського парляменту видали в Каїрі, в Єгипті, спільну заяву, в котрій закидають французьким військам у Сирії вживання американської зброї доручені їм на основі угоди про „ленд-ліз". У Каїрі збираються тепер провідники арабів з різних держав на обговорення сирійського питання.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of Octobed 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з анґлійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДНА КРІЗА

Ще не полагоджено болючих спірних питань, що від кількох уже тижнів денервували світ, як справа польського уряду, як справа Трієсту, а вже виринає новий клопіт, котрий, хоч по суті невеликий, все таки може найти відгуки в широкому світі та наколотити більше лиха, ніж він цілий того варта. Йде цим разом за дві маленькі державки, з котрих більша має ледво півтора міліона населення, а менша ледво три чверти міліона.

Сирія й Лебанон лежать у Азії зараз коло Палестини і колись становили частину старої турецької імперії; при кінці першої світової війни, по розгромі Туреччини, були перемінені на дві держави, нібито незалежні під французькою опікою („мандатом"). Рішучий поворот у напрямі повної незалежности наступив у 1941. році, коли урядники Вільної Франції проголосили Сирію републикою, і коли Франція й Британія згодилися на скінчення мандату. Здавалося, що як тільки Франція стане назад вільною, вона не буде ставити ніякого спротиву бажанням населення Сирії й Лебанону до повної волі. Сталося одначе інакше: Франція, звільнившися з німецької неволі, згодилаея підписати звільнення з мандату тільки тоді, як Сирія й Лебанон підпишуть Франції спеціяльні права в самостійній Сирії й Лебаноні. До того Франція вислала в порти й на саму територію поважні сили сухоземні й морські, що уряди Сирії й Лебанону признали за натиск сили.

Така політика Франції не тільки йде всупереч засадам свободи, рівности й братерства, що буцімто є традиційними засадами Франції від часів великої революції. Вона йде теж проти поступової політики великих держав Америки й Британії до кольоній, політики, що зміряє до остаточного звільнення таких кольоній та переведення їх на становище доміній або зовсім незалежних держав. До того ця політика нарушує мир не тільки в краях, безпосередно нею діткнених, але далеко поза ними, бо за населення Лебанону й Сирії вже заявляються араби по всему Близькому Сході, ба навіть у північній Африці.

Франція хоче розвязати ці питання старою традиційною політикою французького імперіялізму, через надавання всім мешканцям прав французьких громадян. Якби народи кольоній на таку розвязку годилися, це може й була би добра розвязка. Коли одначе такі народи, з якихнебудь причин чи мотивів, її не хочуть, то ледво чи Франція зможе їх всилувати хочби й до найкращої розвязки. У Сирії вона взагалі вже навіть цього не може досягнути; вона там може зискати тільки дуже мало, а зате втратити дуже багато. Через свою політику на Близькому Сході Франція тратить довіря інших держав та репутацію серед народів світа, вільних або жадних волі, що Франція це традиційна друга батьківщина кожної вільної людини.

СТАЛІН СЛІДАМИ ЦАРІВ

Під таким наголовком помістив Гансон В. Болдвин, воєнний знавець „Ню Йорк Таймсу", цікаве вияснення дивних для багатьох посунень Совєтської Росії на конференції в Сан Франсиско взлуці з різними посуненнями Совєтського Союзу в Европі. Ці посунення представляють для зрозуміння немалі труднощі, які випливають з того, що в критичній політиці Росії переплітуються зо собою дві річи, ідеольоґічні та стратеґічні. Не дивлячися на те, одначе, за думкою Болдвина, російська політика представляє собою одну цілість, і та цілість іде по лінії попередника комуністичного уряду, себто царату.

Одною з основ царської політики був пан-славізм. Був це вислів бажання Росії добитися тепловодних портів в Азії й Европі. Був він висловом російських інтересів на Середземному морю, на Балтику і на морях Східного Китаю. Ці давні російські цїли, що були улюбленими мріями царів з давних давен, тепер підправлено комуністичним сосом, але в суті вони осталися тими самими.

Совєтська Росія дивиться на справу стратечічного забезпечення російської держави теж по лінії старих російських поглядів на ту справу. Під забезпеченням російської держави на заході вона розуміє передусім забезпечення від наїзду зо заходу. Від 1800. року роблено на Росію три великі інвазії: Наполеона, цісаря Вільгельма й Гітлера. Крім цього проти совєтської Росії роблено інтервенцію збоку Аліянтів, інтервенцію, якої большевики забути не можуть.

В історії Росії болючими пунктами все були Польща й Туреччина. Дарданелі були між ними все кісткою незгоди. Вимоги стратеґічного забезпечення на заході, на погляд Росії, вимагають поширення російських впливів, політичних, військових і економічних, та поширення самих границь Росії на захорону тих інтересів. В тій цїли Росія зміряє до створення здовж західної границі низки держав-сателітів, що мали би служити на захорону Росії перед нападом з заходу зовсім так, як по повстанню совєтського уряду в Росії великі західні держави старалися створити кордон держав для захорони себе від Росії.

Нині Росія заняла на лінії від Північного Бігунового моря по Середземне море оборонну лінію, багато сильнішу від тої лінії, яку Росія займала недавно на болотах Припеті. Нині вона, або безпосередно, або посередно через своїх сателітів, контролює підходи до Білого моря, доступи до Фінського заливу, більшість центрального Балтику й данський остров Борнгольм. Російські війська в Німеччині стоять на найвужчій частині Північнонімецької Рівнини, що традиційно вважалася брамою зо заходу на схід і навідворот, і спираються одним крилом на Балтик, а другим на Карпати, і ця позиція теж багато сильніша, ніж давна оборонна лінія на Припеті.

Через свої впливи в Чехословаччині совєтська Росія панує над стратеґічним бастіоном Чехії. Через свою контролю над Австрією вона панує над так званою віденською брамою, через котру йшли наїзди на долину Дунаю між Карпатами й Альпами. На полудне вона крилом оперлася об Адріятик, а другим крилом пробує опертися на Дарданелі.

У цей спосіб посунення Росії на сході Европи треба пояснити її бажанням захорони на західніх границях. Болдвин видимо погоджується з розумінням цих цілей, а не годиться тільки зо способами, якими совєтська Росія добивалася до тих цілей.

В порівнанню з бажанням захоронити західну границю бажання захоронити східні границі грає в Росії другорядну ролю. Одначе це бажання всетаки дуже сильне. Для совєтської Росії на сході головними фактами є те, що Схід є відкритий для нападу збоку Японії. Ключем для панування над західно-східною Азією є Манчурія й Корея, як також Камчатка й Сахалін. Тому Росія відай і хоче контролювати північну Манчурію та харбінсько-владивостоцьку залізницю, хоча цього вона ще не сказала.

Третьою важною ціллю Росії є бажання мати доступ до океанів через ніколи не замерзаючі порти. Це може найбільше скомплікована справа, за який порт вона не посягнула би, чи за Петсамо в Фінляндії, Трієст в Істрії, чи за Дарданелі. Здається, що російські посунення в Ірані теж мають ту саму основу. З цього бажання виходить домагання цілого Сахаліну та островів Курілів, як і посягання за Порт Артур і Корею.

Всі ці претенсії збираються до бажання захорони границь і доступу до вільного моря, а всі вони виходять з традиційної політики царської Росії.

Микола Чубатий.

Нові видання про Україну

В останнім листі гром. Миколи Граб з Брукселі поважну частину свого письма присвячує інформації, що появилося за останних шість літ в середущій та в західній Европі про Україну та її культуру. Інж. Микола Граб все інтересувався культурними справами та все був завзятим збирачем книжок.

Користаючи з цеї спосібности, що я заторкнув його особу, хочу сказати, хто є Микола Граб. Хочу американським способом „Гу іс гу" дати ці інформації ще й тому, що писаний українськими літерами нюйорський орґан, що своїм писанням подобає радше на орґан совєтського Народного Комісаріяту Внутренніх Дел, вже встиг причепити латку й цьому українському патріотови.

Отже інж. Микола Граб це бувший старшина Української Галицької Армії, що боровся й проти поляків і проти большевиків.

Як поляки запанували над Західною Україною, він виїхав за кордон до Бельґії, на католицький університет в Лювен, де бельґійські католики створили кільканацять стипендій для українсько-католицької молоді та основували навіть малий академічний дім. По скінченню університету М. Граб осів в Брукселі, де оженився з бельґійською громадянкою та став працювати в одній експортовій торговельній фірмі. Думаю, що він нині вже є бельґійським громадянином. Живучи в Бельґії він далі живо інтересувався українським національним життям та брав живу участь в міжнародних католицьких конґресах. На терені міжнародної католицької орґанізації „Пакс Романа" я й запізнався з ним. По переконанням він український самостійник, демократ та католик. Пізнав я його на конґресі „Пакс Романа" у Відні 1936, де він активно співпрацював в орґанізації того конґресу, присвяченого поборюванню фашизму та націзму. Одним із референтів на цім конґресі був останній канцлер Австрії Шушніґ, який виголосив тоді дуже остру промову проти націзму та Гітлера. Вона викликала в німецькій офіційній пресі бурю нападів на канцлера Шушніґа, якого пізніше Гітлер казав арештувати. Аж до упадку націзму тримано його в концентраційнім таборі.

А тепер до властивої справи — видавничої. Звичайно, що війна є найменше пригожим часом до появи поважних видань. Вже старі римляни говорили, що серед брязкоту зброї мовчать музи. Назагал таке треба сказати і про публікації про Україну в часі теперішної війни. Перед другою світовою війною видання про Україну появлялися в трьох осередках: на Радянській Україні, в Західній Україні та на еміґрації — в Чехословаччині, Польщі, Німеччині та Франції. Радянська Україна по році 1930 поважних праць про Україну майже не видавала. Там появлялися поважніші праці з обсягу наук природничих та технічних, більшість з них була печатана в російській мові. Натомісць праць, присвячених українській культурі, появлялося смішно небагато, не говорячи вже про їх кушляву під національним оглядом українську ідеольоґію.

Найбільше поважних праць про Україну появлялося ще на Західній Україні, але й там тих праць було далеко не тільки, що повинна би випродукувати понад шість міліонова галузь українського народу. Польський гнет спиняв поважну видавничу працю. Тому поважні видавничі осередки потворилися на еміґрації, в Чехословаччині, в корінній Польщі, в Німеччині та Франції. Праця пера вимагає спокійної атмосфери та життєвого забезпечення. Українські духові сили на еміґрації мали спокійну атмосферу, але не мали життєвого забезпечення. Тому нерідко можна було подивляти серед яких марних життєвих обставин автори складали свої праці та від уст собі відбирали, щоби тільки праця автора побачила світло сонця.

Війна перекотилася по всіх просторах України та по тих краях, що стали прибіжищем для української еміґрації. На Радянській Україні Кремль у смертельнім страху перед німцями немов звільнив трохи натиск. Появляються там твори красної літератури, нерідко справді гарні, а навіть українсько-патріотичні. Над поважними науковими працями не було змоги працювати десь там в Уфі чи в Казакстані. Всеж таки доносили нам про появу першого тому українсько-російського словника.

Видали на Радянській Україні теж два видання малої Історії України, про що вже передше була мова на сторінках нашого часопису. Доносили теж про підготовку більше томової історії України в такім самім покушлявленім українськім дусі. Заповідали, що вже мала там появитися історія української культури та історії української літератури за останних 25 літ. Одначе їх тут ніхто ще не бачив.

Натомісць ми дуже мало чули, чи в цім часі появилося в Західній Україні щось про Україну, чи в центральній Европі, себто на еміґрації щось видали. Вістки говорили про розбиття українських культурних та національних видавничих осередків у Львові, Празі та в Парижі. Чути було про ліквідацію Українського Наукового Інституту в Варшаві та такогож Інституту в Берліні, про ліквідацію націстами Української Національної Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі. Який є дійсний стан, довідаємося доперва як повоєнний стан заступить період зглядного успокоєння.

В центральній Европі за час війни появилися в українській мові такі поважніші праці:

Науковий Збірник Українського Вільного Університету в Празі, том III., сторінок 440, Прага 1942.

Праці Українського Історично-Фільольоґічного Товариства в Празі, том II., сторін 227. Прага 1939. Виданий в пошану проф. Дмитра Антоновича.

Гомо Політикус (Д-р Степан Баран) — Причини Упадку Польщі. Сторін 297. Краків 1940.

Проф. Вадим Щербаківський — Формація Української Нації. Прага 1941. Сторн 144.

Д-р Ярослав Рудницький — Як говорити по літературному. Сторін 108, Прага 1941.

Ізаак Мазепа — Україна в огні й бурі революції (1917-1921). 2 томи, сторін 230 — 210. Прага 1942.

Віктор Доманицький — Засади Українського Рурбанізму. Прага-Братислава 1940, сторін 34.

Сільське Господарство України. Збірник статтей під проводом проф. Віктора Доманицького. Сторін 210. Прага 1942.

Володимир Січинський — Чужинці про Україну. Сторін 242. Прага 1942. Друге видання.

Володимир Січинський — Монумента Архітектуре Україне. Альбом 64 таблиць з 300 рисунками. В Празі 1940.

Володимир Січинський — Українське Ужиткове Мистецтво. Альбом 47 таблиць з 500 рисунками української порцеляни, кераміки, металевих виробів, ткацьких виробів, вишивок, писанок.

Тарас Шевченко — Кобзар 1840-1940. Сторін 365. Під ред. Д. Дорошенка та С. Сірополка. Прага 1940.

Панас Феденко — Гомоніла Україна. Епопея з доби Богдана Хмельницького. Повість. Прага 1942.

Д-р С. Наріжний — Українська Еміґрація в Европі між Двома Світовими Війнами. Прага 1942. Біля 500 сторін.

В ПЕРШИХ ТРЬОХ МІСЯЦЯХ ЦЬОГО РОКУ ВИРОБЛЕНО 25,000 ЕЛЄКТРИЧНИХ ПЕЧЕЙ

ВАШИНҐТОН. — Рада Воєнної Продукції заявила, що на зібранні дорадників індустрії виробу домашних електричних печей встановлено, що в перших трьох місяцях цього року випродуковано 25,209 електричних печей. — ОВІ.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

17)

Господарів цікавили ще й однакові національні барви обох народів, шведського і українського, хоча не в однаковому розміщенні. Багато говорилося про взаємини Швеції з Україною в давнині. Штенфліхт признався, що його рід чатинно має в собі українську кров, через одруження одного з предків з дочками якогось визначного еміґранта з України. Безхатний занадто добре знав історію, знав, що у Швеції нема шляхетської верстви. знав і про те, що сучасник Карла XII, генерал Штенфліхт справді одружився з дочками Пилипа Орлика — спершу з Анастазією, а по її смерти з Варварою. Що більше, і поміж предками Безхатного траплялися шведи. Отже, нові причини для взаїмної прихильности, нові теми для розмов...

В роботі, коли часом приходилося підносити якийсь тягар, господар перестерігав хлопця:

— Поволі, Теффі, не хапайся! Нас двох!

— Тож я чуюся на силі піднести це й самий! — відмовляв хлопець.

— Не перехвалюйся! Часом і не зчуєшся, як підорвешся. Тоді кому ти будеш потрібний?

Такого, чисто батьківського відношення до напятого робітника Безхатний досі не зустрічав. Траплялися й гарні люди різних народностей, та всеж давали йому зрозуміти, що він робітник, наймит. В Штенфліхтів чувся він членом родини, Близькість гарної, незіпсутої дівчини мимоволі, знов, витворювала симпатії до неї, затирала облик Надії...

Одної неділі Штенфліхти з малою Катериною поїхали в гостину. Ґаздувати зісталися Фредерика з Остапом. Ввечері пригнав він корови з пасовища, дівчина взяла відра і пішла доїти. Остап не то, щоб з джентельменських почувань, а так собі, по простому — і собі за неюж. Взяв ведро, розсівся перед коровою. Непривичаєна до такого дояча корова ніяк не хотіла стояти, хляскала хвостом по обличчі й очах. Але він намігся таки переконати світ у своїх доярських здібностях. Фредерика видоїла вже три корови, а він не міч вичавити молока з двох дійок. Дівчина поставила повні відра перед коровою, сама стала помагати. І тут вчилася:

— Як буде по українськи „Фрида мілкс кау"? Як буде „мілкс"?

— Доїть! — повагом відповів Остап зза корови. — Фрида доїть корову.

— А ти не вмієш доїти — посміхалася дівчина. — Ти нідо чого нездалий.

— Хто, я?! — загороїжився Безхатний. — А ну, дивись!

Тай почав доїти з другого боку. Двох доячів корові стало забагато. Повернула голову до одного, до друггого, подумала мабуть, „гарбуз вашим бабуням, небожата", чмихнула, підскочила, ще й ногами брикнула, мовляв: — хрін вам в ніс, з таким доєнням — перевернула відра з молоком і погнала задерши хвіст по загороді. Молоко струмочками потекло аж на дорогу. Десь надїхали потому батьки. Доглянувши молочний струмок, Штенфліхт спитався:

— А ви як молоко порозливали? Боролися, чи що?

Дівчина розповіла сміючись:

— Це Тефі вчився доїти. Я, подоївши інші корови стала йому помагати.

— Ну, та й що?

— Та й корові терпцю не стало. Втікла й поперевертала відра.

— То такий з тебе молочар, хлопче? — весело підхопила господиня. — Скільки коштував би в тебе фунт масла, як би ти так був молочарем?

— Долярів напевно зо пять! — відповів за нього господар.

— Більше... — поважно потакнув Безхатний.

— Ну, раз ви молоко порозливали, за кару не матимете сметани на снідання — видала присуд фармерка.

— А я чому не матиму? Я молока не розливав! — сміявся її чоловік.

— І я не розливала, — домагалася свого Катерина.

— Деж її візьмемо, дитино? До сусідів позичати не підемо. Обходитимемося завтрішним удоєм — заспокоювала її мати.

Всі сміялися. Безхатний не знав ще модерних людей, думав, що так і має бути.

Минуло півтора місяця безтурботного, хоча й працьовитого життя. Праця в полі скінчилася, а до кошення трави братися, зарано. Не маючи чим занятися Безхатний взявся корчувати кілька акрів у півтори милях від обійстя. Корчував як хотів і коли хотів. На обід і з обіду їздив автом. Коли їхала з ним Фрида — брався керувати автом самий. Гіренька то була їзда! Їхав наче пияк іде, виписував зіґзаґи від рова до рова, не на жарт лякаючи дівчину. Не мало перепало і фармерським плотам. Шіснацятого дня попалив купи хмизу, звіз дрова, і знов не стало роботи. Обходив коней, приганяв корови, їздив з дівчатами верхи по околиці, то на пошту, багато читав. Минуло так більше тижня.

Десь серед тижня Штенфліхт зібрався їхати до міста. Намовили їхати Безхатного. У місті господар сказав йому, що піде полагоджувати справи, а він може піти до кіна, якщо отворене, або де самий забажає.

— Коло другої приходь до авта, перекусимо, і до дому, — наказав на відхідне.

Остап подався на свою попередню кватирю. Забавився там з пів години, зайшов до книгарні купити пару книжок, далі не знав чим вбити час. Щось штовхнуло його піти на станцію. Пішов, і гірко каявся кілька наступних років. Часом найменша дрібничка, необдуманий крок руйнує людину на довгі роки...

(Дальше буде).

ПРАЦЯ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(Звіт д-ра Володимира Галана, голови Злученого Українсько Американського Допомогового Комітету, зложений на нарадах, що відбулися в суботу, дня 26. травня 1945, в готелі Пенсилвенія, Ню Йорк).

2)

Не можна дивуватись, що проти створення незалежного Українсько - Американського Допомогового Комітету виступають чужі допомогові організації. Вони роблять це з політичного боку, щоби не признати ніякої незалежности українському народови, хочби навіть на допомоговім полі як і з бізнесового боку, бо визнання незалежного комітету означало втрату кількох міліонів долярів від Воєнного Фонду і пропорціональну втрату в адміністраційнім фонді, який теж доходить нераз до міліона долярів.

Ми є свідками, як до членів Злученого У. А. Д. Комітету висилають запрошення другі організації на різні наради, а навіть дають платні оголошення до газет, якби не знали, яке є становище до них Управи З. Комітету. Цей факт сам за себе говорить, які цілі мають такі організації і до чого дають себе вживати рідні атамани, артисти, а навіть духовні особи і всім нам знані сменовіховці.

Коли ходить про допомогу Україні, то З. У. А. Д. Комітет бажає тільки працювати в безпосереднім контакті з українською владою, коли вона є, та мати для жертводавців забезпечення, що їх жертви будуть передані в призначене місце. І саме для цього Д. Комітет зробив пропозицію Рошен Вор Реліф, щоби для України створити окремий комітет Помочі Україні. Покищо відповіди в цій справі не має. Не будуть згадувати про доноси та наклепи нашим таким „малоросів", бо перед нами важніша праця; праця хоч частинної допомоги міліонам нещасних жертв війни.

Виконуючи другу точку зборів з дня 3. лютия б. р. Управа кооптувала до контрольної Комісії: о. П. Білоня, о. І. Врублевського, п-ню О. Лотоцьку, та С. Корпана, а членів Комісій до Американської Ради як членів ширшої Управи. Український Вор Реліф з Дітройт призначив як своїх представників до Управи п. Довгана та п. Чайковського.

Сьогодня Управа робить внесення, щоби доповнити Ширшу Управу представниками наших громад, спомагаючих інституцій, преси, та радіових годин, **які вже виказали велику працю на місцях.**

Рівнож вважаємо конечним запросити представників центральних наших комітетів міст Ню Йорку, Клівленд Філядельфії, Дітройту, Нюарку, Джерзі Сіті, Бруклина, Ню Брітен, Стейтової Організації стейту Конетикат, Шікага, Бостону, Вунсакета, Рачестеру та інших міст, які зголосять своє приступлення до праці.

В справі відкриття офісу зроблено певну підготовку, однак саме вирішення відложено до сьогоднішних зборів. Є всі дані, що з днем 1. червня офіс буде наладжений. Дотепер ми обходились так мовити дарованим часом і працею наших урядників, і тільки тому наші організаційні видатки не прейшли навіть 2½% зібраних грошей.

Закінчуючи мій звіт про минулу працю мушу згадати, що в міру одержуваних звітів ми робили усі заходи, які на нашу думку могли хоч частинно облегчити долю наших нещасних братів та сестер. Управа відбула цілий ряд конференцій з Міждержавним Комітетом помочі для збігців, передала їм кілька меморіялів та одержала запевнення, що всі інформації будуть передані до Лондону. Голові Американської делегації Міждержавного Комітету, п. Е. Гарісонови, передано довший меморіял про положення наших людей в Европі.

Вислано меморіял до ґенерального директора УНРРА Г. Лімана в справі створення окремих таборів для українців.

Вислано листа до відділу воєнних полонених при секретарі війни, щоби одержати дозвіл на допомогу тим воєнним полоненим, яких силою втягнено до ворожих армій: ми відбули цілий ряд нарад з екзекутивним директором Президентської Воєнної Контрольної Допомогової Ради та обговорювали точний плян праці з іншими американськими допомоговими організаціями. Дотепер ми вже навязали зносини з українськими організаціями у Франції, Італії, Бельгії, Лондоні та Швайцарії.

Наш Комітет увійшов вже в порозуміння з Українським Канадійським Допомоговим Фондом, щоб нашу акцію допомоги в Европі скоординувати.

В справі організації переселення **у к р а ї н с ь к и х** людей звернено по інформації до громадських організацій в Арґентині, Бразилії, Уругваю та Параґваю, щоби дізнатись про можливости організованої іміґрації до тих країв. В цій справі робить теж заходи канадійський Комітет перед своїм урядом.

Нашим головним завданням в цій ділянці буде дістати дозвіл на віз для сотні українських воєнних сиріт, які Сестри Василіянки з Філядельфії приняли до свого заведення.

В справах звязку з американськими установами та організаціями, я особисто вислав 289 листів та 29 меморандів, відбув 43 конференції та брав участь в 4 нарадах Американської Ради. До преси подано 4 звіти фінансові та 28 комунікатів і дописів. Рівнож я промовляв на зборах в Балтімор, Ню Гейвен, Клівленд, Нюарку та Філядельфії.

Ось це наша минула праця. Тепер перед нами величезна нова праця, яку можна поділити на такі групи:

1) Негайна поміч нашим жертвам війни в західних краях;

2) Постійна поміч сиротам, раненим та немічним створенням місцевих приютів;

3) Поміч в переселенню тих, котрі не можуть вертати на рідну землю.

Щойно в останньому часі виринуло четверте наше дуже важне завдання, а це **правної помочі невинним українцям,** на котрих йде жахлива нагінка.

Для виконання оцих завдань **треба постійного буджету,** щоби начату працю не припиняти.

Такий мінімальний буджет обчислений на один рік на суму **триста тисяч долярів!**

Як цю суму зібрати, це головне завдання для застанови цих зборів.

Щоб улекшити і уможливити цю збірку та намічену працю треба:

а) відкрити негайно сталий офіс;

б) вислати делеґацію до різних урядових чинників, до Вашінґтону, та передати їм щераз меморіяли про дійсний стан українських жертв. В склад цеї делеґації **повинні ввійти голови української церкви, допомогових організацій, жіночих організацій та допомогового Комітету.** Надзвичайні події вимагають і надзвичайних діл. **Тільки така делеґація зможе раз на все викорінити осуди, ширені нашими ворогами перед нашим урядом та принести величезну поміч українським жертвам війни.**

ANY BONDS TODAY? **By Jack Benny**

Illustrated by Hilda Terry

"Mr. Boggle wants a glass of milk, tomato and lettuce sandwich and a War Bond without mayonnaise."

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

АКРОН, О.

З поминків на народні цілі.

Дня 25. квітня б. р. відбулися поминки в першу річницю смерти бл. п. Катерини Зепко. Після Служби Божої, відправленої о. Іваном Дороговичем, відбулося в церковній салі приняття для гостей. Приявний на гостині секретар від. 295 У. Н. С. Василь Пулк згадав коротко про працю бл. п. Катерини як на народнім так і церковнім поли і то між своїми й іншими американцями. Це була така працьовита людина, що її місця нема кому заступити. Щоб заохотити приявних іти слідами покійної, попросив гостей за складки на народні цілі. Збіркою занялись Олекса Зепко і Василь Пулк. Збірка принесла $72.50, а гроші розділено на такі цілі:

На українську церкву в Акроні $5; на сиротинець до Філядельфії $10; на газету Нове Життя 10; на установи в Стемфорді $10; на Злучений Українсько - Американський Допомоговий Комітет у Філядельфії $15; на Український Конгресовий Комітет $22.50.

Жертви зложили: Константин Зепко $30; по $5: Олекса Зепко, о. Іван Дорогович, Наталія Русенко; Іван Зепко дав $3; а по $2: Хрестина Зепко, Василь Зепко, Василь Пулк, Гнатко Лесняк, Мих. Петруха, Стефан Цепко, Теодор Баран; по $1: Марія Пулк, Марта Іваніцька, Марія Матвіїв, Стефан Козловський, Марія Спорняк, Анна Лесняк, Кат. Галати, Володимир Поливка, Марія Сивик, Анастазія Зепко, Евгенія Зепко; а Павлина Пирка 50 ц. — Разом $72.50.

Присутний.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На цілі Українського Конгресового Комітету.

Комітет Злучених Організацій при укр. православній парохії в Вунсакет, Р. Ай. відбув 20-го травня збори й на цих зборах рішено стати членом Українського Конгресового Комітету Америки. Отже висилаємо аплікацію і заразом чек на $50 на допомогу в праці У. К. К. А., а бажаючи якнайкращого успіху, обіцюємо, що й набудуче будемо допомагати комітетові в його народній праці.

Іван Кокольський, предс.;
Розалія Вецал, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

З представлення на народні потреби.

В неділю, дня 8. квітня б. р. джерзисітські аматори відіграли в своїй місцевости представлення під назвою „Організатор Жіночих Клюбів". Тому, що цим представленням займалися лишень тих кілька аматорів, що брали участь в представленню, то ми почуваємося до обовязку проголосити публично фінансовий звіт з цього представлення.

Загальний прихід з розпродажі тикетів виносив $198.75, розхід $58.35. Остав чистий прихід в сумі $140.40.

Ті гроші розділено і вислано на такі цілі: Українсько - Американський Допомоговий Комітет $100, а на працю Українського Конгресового Комітету $40.40.

При тій нагоді щиро дякуємо усім тим, що причинились своєю працею та своєю чисельною присутністю до цього, що маємо такий гарний дохід, який можемо призначити на допомогу українським жертвам війни і на працю Українського Конгресового Комітету. Ця наша допомога добрій справі додає аматорам нової охоти до дальшої праці.

Аматори.

ШІКАГО, ІЛЛ.

З віча на народні потреби.

На вічу, що відбулось 27-го травня в Домі Відділів У. Н. Союзу, жертвували: по $25: адв. Богдан Пелехович, Юліян Куць, Дочки України (Золотий Хрест) передала п. Боднарчук. Відділ ч. 55. „Провидіння" $15, передав п. П. Лучків.

По $10: Окружна Управа О. Д. В. У. Шікаго, Іван Кушнір, Юрій Небор, Микола Запухляк, Гриць Сенів, Стефан Зелінка, Кароль Каня, Андрій Партика, І. Прийма, В. Золотинець, Т. Гричок, Вол. Засадний, Павло Грош, Петро і Катерина Шемердяк, Тимко Кривовяз, М. Баран, інж. Ст. Куропась, Никола Васевич, Н. Батюк, Евген і Марія Команишин.

По $5: Іван Чижок, Ілія Коцур, Агафія Фіца, Михайло Петрів, Гр. Дзяврошк, Петро Блідий (джупіор), Михайло Шпак, адв. Р. Смук; Василь Сидорик, Марія Карабін, Іван Пиніла, Никола Пашко, п-ні Боднарчук, О. Штогрин, Н. Милянко, Д. Стравник, Теодор Чижбій, Д. Гіжовський, Іван Побуцький, С. Паньків, А. Миленький з Геброн, Ілл., Т. Кичко, Мартин Сипко, Дмитро Гой, Мих. Дологицький, Кат. Край, Гр. Матвіїв, Мик. Шуттка, Т. Шпікула, П. Брилінський, Остап Забитко, Н. Марчук, Йосиф Дороцький, Михайло Гушман, Максим Фединський, Іван Солан (Геммонд), Катерина Гульчій, Іван Шкраба.

По $3: С. Солтис, Я. Квачан, П. Лучків, С. Шалько.

По $2: А. Гасюк, В. Бабій, П. Костерка, Ст. Тимець, И. Коцовський, Ст. Камінський, В. Гринишин, І. Лесняк, священик Галицький, А. Кузьма, Ф. Опиханий, Д. Забіяк, М. Шкраба, Лука Доманчук, І. Ставняк, Г. Дичка, А. Пузак, М. Савка, Олена Чуба, Анна Поплавська.

По $1: П. Горечко, І. Сабан, М. Гупський, І. Сливка, І. Гіжовський, Гр. Семочко, І. Дутчак, Марцінковський, В. Любас, Кордик, П. Пакіш, М. Суховолець, А. Гаркала, Д. Кунько, Н. Васильовський, М. Чука, Ал. Бака, В. Кадучак, О. Яремій, Ст. Троць, Савіцький.

Всіх жертв зібрано на поіменну суму $553, а до каси вплинуло $555, бо $2 комусь із жертводавців не вписано. Просимо зголоситись, то справиться.

Жертви переслано: половину на Фонд Допомогового Комітету, а половину на працю Конгресового Комітету Українців Америки.

М. Баран, секр. віча.

To the People of this Community

"My Thinking—My Money—My Time will stay in this war to the finish."
Ted R. Gamble, National Director of the War Finance Division and leader of the millions of volunteers who are selling you the extra War Bonds needed to beat the Japs and to complete the job in Europe, put the wartime credo of Americans in these 14 words.

It's good advice to follow not only during war loans but every day. You can't help too much to win the war.

Today's community and national war loan totals should reflect your personal determination to see the war through. Regardless of what the War Bond score is today, it is not high enough unless you have gone to bat and bought bonds to the actual limit of your buying power.

THE EDITOR

ПОШУКУЄМО 447 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої цілю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

52) Злучені Відділи У. Н. Союзу в Клівленд, О. $100.00
53) Михайло Дмитрів, Балтімор, Мериленд 100.00

Разом $ 200.00
Попередно проголошено 5,100.00
Разом $5,300.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. Box: 346. Jersey City 3, N. J.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Михайло Мацьох, касієр Укр. Центрального Комітету з Джерзі Сіті, Н. Дж., переслав $50 як жертву від Комітету в сумі $40, а по $5 від Юстини Левицької і Івана Целько; Петро Кучма з Ню Йорк, Н. Й., переслав $30 як жертву від наступних членів тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу: Стах Прончак $10, а по $5: Марія Ромашко, Матвій Боднар, Ілія Гузар, Микола Поліщук.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

CIRCUS TENT SNACK BAR, part of a 27-tent portable American Red Cross club in Italy, welcomes servicemen of the Fifth Army. Here, one of the six Red Cross girls in charge of recreation hands out snack bar tickets. Pastry, purchased locally, is available at less than cost, for about five cents; coffee is free.

Д-р Маргарет Мід

Як жити в світовому суспільстві?

ГОЛОВНЕ ВИХОВАННЯ, НЕ РАСА.

Вдача, характер кожного з нас дуже мало залежить від раси, натомісць має велике значіння те, чому навчаємось від наших батьків, родичів та оточення, в якому живемо. Це треба добре памятати. Такі риси характеру як недбалість, безпомічність, жадоба, жорстокість, ніжність, які часом приписуємо якійсь одній расовій групі, в дійсности не є жадними расовими ознаками, а повстають внаслідок виховання та тих соціяльних умов, серед яких дотична група людей живе. Змініть ті умови життя — зміняється і згадані риси характеру.

Правда, що діти родяться з певними особистими різницями, але вони не залежать від раси, бо подібні різниці можна найти серед усіх рас. І наколи одна родина багато де в чому різниться від другої, загально ці різниці не є так важними, як виховання, тобто все, що придбається від родичів, в школі, на вулиці, в товаристві. Більшість характерних ознак уналідуємо від громади, оточення, а не фізично.

Якщо взяти дітей від непорядних, злочинних батьків та примістити в іншій, добрій родині, вони будуть рости, перебираючи на себе способи життя та погляди своїх нових батьків. Шляхом досвіду виявляється, що розвиток адоптованих дітей більше підходить до розвитку нових батьків, ніж тих, що їх привели на світ. Наколи дитина культурного батька і дикої, некультурної матери росте серед дикунів, вона поводиться так само, як і дикуни. Наколиж така дитина виховується серед европейців, то може з визначенням закінчити якийсь славний університет. Деякі родини мають свої особливі слабі сторони, інші знову навпаки — мають щось доброго. Добрі соціяльні умови можуть в першому випадку вплинути так, що слабі сторони не будуть надто видаватися, будуть заникати, в той час, як погані умови можуть стримати розвиток того доброго, що має родина в другому випадку.

Часто люди помилково думають, що коли члени якоїсь групи тримаються одних традицій, звичок, то це тому, що вони унаслідили такий спосіб життя. В дійсности так не є, бо діти кожної нової генерації тому навчаються. Візьмім для прикладу здібність більшости еврейських дітей до вивчення чужих мов. Безперечно це не є ніяка расова ознака, бо евреї не є осібною расою та й раса не має нічого спільного з нахилом до вивчення чужих мов. Не є це також унаслідження від батьків. Але ці діти з наймолодших своїх літ пізнають, що є на світі багато різних мов. Деякі з тих мов знають їх родичі. Знають і говорять, бо їм, як окремій групі доводилось нераз мандрувати з одного місця на друге, шукаючи краю, де би з ними поводились як з людьми. Якби тих еврейських дітей, зараз по їх народженню, помістити в родині, де англійська мова панує протягом кількох поколінь і ніякої іншої мови там не вживають, ті діти мали би таке саме почуття і відношення до інших мов, як їх нові родичі. Як людина задивляється на чужі мови, чи вважає їх тяжкими для навчання, чи легкими, чи може навчитися, чи ні — залежить від виховання. Мова, якою дитина говорить та спосіб вимови залежить від виховання. Наприклад, японська дитина, вихована між людьми, що говорять англійською мовою, буде цілком вільно говорити англійською мовою. Так само американська дитина, вихована поміж японцями, говорила би як роджені японці. Мова, яку разом з іншими рисами так часто звязують з якоюсь расою, чи національністю, має під собою тільки соціяльну основу, є наслідством оточення.

Поміж групами людей, які приїхали до Америки з інших країн, або які переїхали з сільських районів до міст, відсоток злочинців серед старших та першої генерації є дуже малий. Вже в другій генерації відсоток більший. Чим пояснити таку різницю у поведінці старших та їх дітей? Не расою, ані релігією, бо і родичі і діти можуть належати до тої самої релігійної групи. Не можна те приписати унаслідженню, бо родичі визначилися як добрі громадяни в цій новій країні. В чім же справа? В незадовольняючому вихованню дітей. Родичі, які могли добре виховувати дітей в знаних їм, старих умовах життя, не спромоглися того зробити в умовинах нового світу, незнаного для них самих.

Пізнавши величезне значіння виховання, зрозуміємо, чому діти нових американців, які приїхали з Европи, як рівнож діти тих груп, що зогляду на расу, чи незаможність змушені жити окремо від інших, потребують не пересічних шкіл, а найкращих спортових місць. Там вони мають нагоду навчитися про життя в модерній Америці, там мають діставати додаткові знання, які їм не можуть дати їх родичі. До цього можна підходити з двох сторін. Це не поганий рід, що заводить дітей на шлях злодійкуватости, а скорше соціяльні умови та неправильне виховання. З другого боку, добрий рід не може бути запорукою, що дитина не вступить на злочинний шлях. Коли порядні, чисті люди переберуться жити до такої дільниці, де умови життя дуже вбогі, де є чимало людей низької моралі, неможна спокійно казати — „це добра родина і діти виростуть порядними". Можемо забезпечити дітям кожної генерації розвиток їх здібностей тільки в той спосіб, що перестанемо ділити їх відповідно до релігії, або кольору шкіри, перестанемо покладатись на „добрий рід", чи боятися „злого роду". Замісць того маємо дбати за поліпшення соціяльних умов.

Думати, що діти родичів, які народилися в якійсь країні, чи які належать до якоїсь релігійної чи расової групи, автоматично, в силу свого народження, розвинуть ті чи інші риси характеру, — є запереченням американської ідеї про важливість нагоди, можливостей. Американці все вірили — як вірили творці нашої конституції — що можемо творити краще суспільство тільки при умові, що кожда дитина матиме однакові можливості. Перша можливість, яку маємо дати кожній дитині, це є можливість розвинути все те, що має в собі. Не сміємо шкодити тому розвитку відношенням до дитини як до іншої, нижчої людини, чекаючи від неї прояву певних здібностей, чи наперед засуджуючи як нездібну на те, до якої релігійної, чи расової, чи національної групи належить.

To the People of this Community

Redeployment is a word you'll be hearing plenty soon. It has a deep meaning to you as a War Bond investor. It affects the lives of millions of Americans, one, two or more from your home.

Put simply and in non-military terms, redeployment means taking our vast forces and supplies from the European battlefields and shifting them 13,000 miles over land and sea to Japan itself. Two Associated Press writers in sizing up the next step in this world struggle said: "The final round of the Japanese war begins in Germany."

Redeployment of a single fighting man involves retraining and reequipping him for the Pacific. Multiply your favorite fighting man by millions and you have a glimpse of the huge amount of money and time which will be required to hurl our full might against Japan. The staggering cost of the world's biggest moving job is an important reason why you are asked to buy the most War Bonds you have ever bought in any war loan. Our fighting men who start off on their "second war" will be reassured if they find you are backing them to the hilt.

THE EDITOR

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204 відділу відбудуться в суботу, 9. червня, в 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул., згідно з програмою, про яку повідомлено всіх членів поштовими картками. На тих зборах обовязково мають бути приявні всі члени відділу, бо по вирішенню важних справ і зібранню вкладок буде роздана дивіденда з У. Н. Союзу тим членам, котрим така належиться. Поштою дивіденди-чеків того року нікому не будемо висилати тому, щоби оминути всіх непорозумінь. Всі члени повинні свої дивіденди перебрати на зборах. — Уряд.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 9. червня, в 7:30 ввечір, у Стефана Березі, 1314 Розел ул. Кожний член і членкця мають явитися на збори, бо буде звіт уряду за 6 місяців і інші справи до вирішення. Не явившийся член або членкця заплатить кару згід з ухвалою. Просимо привести нових членів, бо будемо принимати без оплати вступного. — С. Береза, предс.; І. Ощуст, кас.; А. Андрійців, секр. 19 E. Price St., Linden, N. J.

ГАМТРАМК, МІШ. — Збори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, відбудуться в неділю, 10. червня, точно в годині 1:30 пополудні, під ч. 2376 Грейлінг ул. Кожний член і членкця обовязково має бути на цих зборах, бо це є піврічні збори і секретар має замкнути книжки і буде роздана дивіденда від У. Н. Союзу. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги. Просимо привести нових членів. — За уряд: А. Патра, рек. секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 94, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня в год. 8. ввечір, в гали де все. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити свій довг, щоби не бути суспендованим. Секр. і касієр дадуть звіт за пів року. Просимо привести нових членів до Союзу, за що отримаєте нагороду. — За уряд: І. Король, предс.; Д. Гуминюк, кас.; Я. Салій, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 2. попол, в Укр. Гали, 213 Скунмекер Еве., ріг 2. вул. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої місячні належитости, з довгуючих просимо вирівнати свій довг. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 477, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 10. червня зараз по Сл. Божій. Кожний член має обовязково явитися на ці збори. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Нац. Зап. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, щоби взяли участь у зборах в суботу, 9. червня, в год. 8. ввечір, в церковній галі, 28 Іст 7. вул. — За уряд: М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.; В. Павлів, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 8. ввечір, під ч. 30 Іст 7. вул. Обовязком кожного члена є приходити на збори на час. — І. Серединський, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, відбуде місячні збори в неділю, 10. червня, точно в 2. годині пополудні. Просимо всіх членів прийти на час. — За уряд: А. Береза, предс.; Т. Михнюк, кас.; Й. Шеремета, рек. секр.

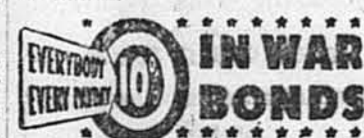
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 9. червня, в домі Укр. Громади, 23. і Брави ул., в 8. год. ввечір. Кожному є дуже прикро чекати, тому будьте всі на час, щоби не було того чекання. — О. Горохівський, предс.; Пг Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 10. червня, в год. 1. попол., в У. А. Оседку, 2965 Карпендер ул. — П. Андрушків, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Кожний член обовязково має бути на цих зборах, бо є важні справи до вирішення. — Уряд.

ЧЕСТЕР, ПА. — Уряд Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня, точно в 2. годині пополудні, в гали де звичайно. Контрольна комісія дасть звіт за пів року і будуть інші важні справи до полагодження, тому просимо членів прийти конечно на ці збори. Невявившийся член заплатить кару згідно з ухвалою. — І. Бронецький, предс.; Т. Крика, кас.; Д. Яворський, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН, ч. 1187 Припертий до стіни.

Торвальд був поражений наглою стрічою. Він видав окрик здивовання.

За хвилю, самий Гітлер зявився на виступі скали вгорі, з двома офіцирами.

„Тарзан — Тарзан вернувся!" крикнув Торвальд. „Вбийте його!"

Вмить дві пістолі вискочили з кищень націстичних офіцирів.